

КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО И РЕВИЗИЈУ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИСПИТ ЗА СТИЦАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ ЗВАЊА
СЕРТИФИКОВАНИ РАЧУНОВОЂА
(ИСПИТНИ ТЕРМИН: МАЈ 2018. ГОДИНЕ)

ПРЕДМЕТ 7:
ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ 2

I - ТЕСТ ПИТАЊА

1. У складу са правилима у Оквиру за састављање и презентацију финансијских извјештаја као обавеза се признаје:

- a) вриједност закупнине исказана у уговору о оперативном лизингу
- b) камата исказана на фактури даваоца финансијског лизинга у моменту набавке предмета лизинга
- c) вриједност закупнине исказана на фактури даваоца оперативног лизинга
- d) камата исказана у отплатном плану за кредит од банке

2. Приходи од укидања неискоришћених резервисања се признају ако:

- a) није вјероватно да ће доћи до одлива ресурса за измирење обавезе
- b) је дисконтована вриједност резервисања већа од текућих резерви
- c) није вјероватно да ће доћи до одлива новчаних средстава по основу резервисања
- d) је имовина на основу које је извршено резервисање осигурана

3. Нематеријална имовина може обухватати:

- a) потенцијалну имовину
- b) процјену тржишног учешћа
- c) потенцијалне обавезе
- d) гудвил

4. Стална средства се класификују као имовина намјењена за продају:

- a) ако им је књиговодствена вриједност нула
- b) ако се њихова књиговодствена вриједност може повратити преваходно продајом, а не даљим коришћењем
- c) ако их је могуће користити и продати
- d) ако их је могуће користити

5. Надокнадива вриједност је:

- a) фер вриједност или употребна вриједност у зависности од тога која је већа
- b) фер вриједност
- c) употребна вриједност
- d) фер вриједност умањена за трошкове продаје

6. Шта се укључује у набавну цијену/цијену коштања залиха, набављених из иностранстава, у складу са МРС 2:

- a) обрачунати ПДВ приликом увоза залиха
- b) фактурна вриједност по фактури добављача
- c) обрачуната царина на увоз залиха
- d) трошкови конверзије КМ у ЕУР за плаћање добављачу

7. На шта се може примјенити ретроспективни поступак у складу са МРС 8:

- a) промјену корисног вијека трајања опреме
- b) промјену методе обрачуна амортизације
- c) исправку грешака из ранијег периода
- d) исправку грешака у текућем периоду

8. Корективни догађаји у складу са МРС 10 могу бити:

- a) продаја залиха након дана састављања финансијских извјештаја, а прије дана њиховог усвајања по цијени мањој од нето продајне цијене на дан састављања финансијских извјештаја
- b) подношење тужбе против предузећа након дана састављања финансијских извјештаја, а прије дана њиховог усвајања
- c) продаја залиха након дана састављања финансијских извјештаја, а прије дана њиховог усвајања по цијени већој од нето продајне цијене на дан састављања финансијских извјештаја
- d) судска пресуда на штету предузећа након дана састављања финансијских извјештаја, а прије дана њиховог усвајања

9. Губици по основу обезврјеђења имовине се исказују:

- a) увијек као расход
- b) као расход изнад висине расположивих ревалоризационих расхода
- c) као расход изнад висине раније признатих прихода од ревалоризације
- d) као расход до висине расположивих ревалоризационих расхода

10. Корисни вијек средтва је:

- a) временски период у току које се очекује да ће средство бити коришћено
- b) временски период који ће се средство још користити
- c) број произведених или сличних јединица који се произведе у току године
- d) временски период који се средство већ користи

11. Према МСФИ, обрачун амортизације материјалних сталних средстава се прекида:

- a) кад се средство да другоме према уговору о оперативном лизингу
- b) кад се средство да другоме према уговору о финансијском лизингу
- c) кад је средство које није амортизирано привремено повучено из активне употребе
- d) кад је средство класифицирано да се држи за продају, у складу с МСФИ 5

12. **Предузеће је, посредством брокерске куће, продало 1.000 дионица другог предузећа по цијени од 400 КМ по дионици. Провизија брокеру износила је 8 КМ по дионици. Ако је књиговодствена цијена дионица била 395 КМ по дионици, предузеће је продајом дионица остварило:**
- a) губитак у износу од 3.000 КМ
 - b) добитак у износу од 5.000 КМ
 - c) губитак у износу од 8.000 КМ
 - d) добитак у износу од 13.000 КМ
13. **Друштво "X" је исказало пословне приходе у износу од 225.000 КМ. Пословни расходи (по природним врстама трошкова) износе 200.000 КМ. Ако су почетне залихе готових производа биле 70.000 КМ, а коначне залихе готових производа 40.000 КМ, друштво ће исказати сљедећи резултат од пословних активности:**
- a) добит у износу од 25.000 КМ
 - b) губитак у износу од 15.000 КМ
 - c) добит у износу од 55.000 КМ
 - d) губитак у износу од 5.000 КМ
14. **На крају мјесеца у којем је стално средство отуђено, његова бруто књиговодствена вриједност износи 120.000 КМ, а исправак вриједности 75.000 КМ. У тренутку стављања у употребу резидуална вриједност средства процијењена је на 20.000 КМ. Средство је продано и испостављена је фактура купцу на износ од 46.800 КМ (вриједност испоруке 40.000 КМ плус 6.800 КМ ПДВ-а). У књиговодству предузећа – продавца сталног средства, описани пословни догађај резултираће признавањем:**
- a) прихода у висини добитка од продаје у износу од 15.000 КМ
 - b) прихода у висини добитка од продаје у износу од 1.800 КМ
 - c) расхода у висини губитка од продаје у износу од 5.000 КМ
 - d) расхода у висини губитка од продаје у износу од 18.200 КМ
15. **Код примјене индиректне (неизравне) методе израде извјештаја о новчаном току од пословних активности финансијски резултат утврђен по начелу настанка догађаја се:**
- a) умањује се повећање потраживања од купаца на крају раздобља у односу на почетак раздобља
 - b) увећава за смањење залиха на крају раздобља у односу на почетак раздобља
 - c) умањује за повећање обвеза према добављачима на крају раздобља у односу на почетак раздобља
 - d) увећава се за добитке од отуђења материјалних средстава
16. **Након почетног признања (по набавној вриједности) МРС 2 приликом накнадног вредновања залиха допушта/захтијева:**
- a) повећање вриједности залиха изнад њихове набавне вриједности
 - b) умањење вриједности залиха највише до износа који представља најмање 80% њихове набавне вриједности
 - c) умањење вриједности залиха до износа њихове нето продајне вриједности
 - d) повећање вриједности залиха, које су претходно биле признате по нето продајној вриједности, до висине њихове набавне вриједности

17. Друштво "XY" је у текућој години донијело одлуку о распореду добити из претходне године у износу од 40.000 КМ према којој се 20% добити после пореза (нето добити) распоређује у законске резерве, 50% за дивиденду дионичарима, док се преосталих 30% задржава као нераспоређена добит. Темељем ове одлуке укупни капитал друштва ће се:

- a) повећати за 8.000 КМ
- b) повећати за 12.000 КМ
- c) смањити за 12.000 КМ
- d) смањити за 20.000 КМ

18. Међу наведеним ставкама, као текућа (краткотрајна) имовина у билансу стања требају се исказати:

- a) компјутерски програми – софтвер (који нису дио хардвера)
- b) резервни дијелови за сервисне услуге
- c) аванси дати за набавку канцеларијског намјештаја
- d) некретнине набављене ради даљње продаје

19. Добити од улагања у некретнине обухватају:

- a) добитке по основу промјене фер вриједности улагања у некретнине
- b) добитке остварене продајом некретнина које се користе у редовном пословању
- c) добитке остварене продајом некретнина које се држе у посједу с циљем дугорочног пораста њихове тржишне вриједности
- d) континуирани принос на средства уложена у некретнине у власништву правног лица

20. Према МРС 41, залихе пољопривредних производа у моменту жетве/убирања вреднују се:

- a) по цијени коштања
- b) по цијени коштања, умањеној за процијењене трошкове продаје
- c) по фер вриједности, умањеној за процијењене трошкове продаје
- d) по цијени коштања или по нето продајној цијени, зависно која је нижа

II - ЗАДАЦИ

Задатак број 1

Предузеће „А“ на почетку периода, 01.01.20Х6. године, има сљедеће стање имовине, обавеза и капитала:

Биланс стања предузећа „А“ на дан 01.01.20Х6. Износи у КМ

АКТИВА	475.000
Опрема	200.000
Исправка вредности опреме	50.000
Дугорочна улагања у ХОВ	70.000
Залихе материјала	40.000
Залихе готових производа (80 комада)	80.000
Потраживања од купаца	130.000
Готовина	5.000
ПАСИВА	475.000
Основни капитал	210.000
Задржана добит	90.000
Обавезе по краткорочним кредитима	20.000
Обавезе према добављачима	95.000
Обавезе за порезе	20.000
Обавезе за дивиденде	40.000

У току обрачуноског периода, 20Х6. године, настали су сљедећи пословни догађаји:

1. Наплаћено је потраживање од купаца у износу од 95.000 КМ, од тога се 50.000 КМ односи на продате готове производе, а 45.000 КМ на продату опрему у претходном периоду.
2. Примљена је фактура за утрошену електричну енергију 10.000 КМ
3. Примљено је 70.000 КМ на име одобреног дугорочног кредита.
4. У производњу је издато материјала у вриједности 30.000 КМ
5. Плаћена је обавеза за порез 20.000 КМ
6. Плаћене су обавезе према добављачима 15.000 КМ
7. Враћен је дио краткорочног кредита у износу од 30.000 КМ, од чега је камата 3.000 КМ
8. Купљене су акције предузећа „Б“ за 30.000 КМ и класификоване као ХОВ расположиве за продају
9. Обрачунате су бруто плате за протекли мјесец 40.000 КМ
10. Обрачуната је амортизација опреме 6.000 КМ
11. Исплаћене су дивиденде 40.000 КМ
12. Исплаћен је дио бруто зарада у износу 25.000 КМ
13. Извршен је пренос трошкова на производњу.
14. У току периода довршено је 60 ком. производа „а“. Обрачуном је утврђено да трошкови производње износе 60.000 КМ и да нема залиха недовршених производа
15. Продато је 50 ком. производа, за што је испостављена фактура купцу на 140.000 КМ
16. Евидентирано је смањење залиха за продану количину.
17. Купци су платили 15.000 КМ на име свог дуговања.
18. Утврђен је финансијски резултат. Нису идентификоване сталне или привремене пореске разлике. Пореска стопа је 10%.

(Биланс успеха је састављен по методи укупних трошкова)

На основу наведеног, саставити Извештај о токовима готовине за предузеће „А“ за 20Х6. годину по индиректној методи.

РЈЕШЕЊЕ

Израду задатка је потребно извршити у четири фазе:

1. Евидентирање почетног стања
2. Евидентирање промјена
3. Обрачун залиха готових производа и утврђивање финансијског резултата
4. Сачињавање биланса токова готовине

Евидентирање почетног стања је означено ознаком „0“ док су остале промјене означене редним бројем из задатка. Евидентирање је могуће извршити на Т рачунима као што је приказано овде или на неки други систематичан и прегледан начин:

(евидентирање промјена 10 бодова)

Средства

Опрема	
0)	<u>200.000</u>
	200.000

ИВ опреме	
0)	50.000
6)	<u>6.000</u>
	56.000

Дугорочна улагања у ХОВ	
0)	70.000
8)	<u>30.000</u>
	100.000

Залихе материјала	
0)	<u>40.000</u>
3)	<u>30.000</u>
	40.000
	30.000

Залихе готових производа	
0)	80.000
16)	<u>10.000</u>
	90.000

Потраживања од купаца	
0)	130.000
15)	<u>140.000</u>
	270.000
1)	50.000
1)	45.000
17)	<u>15.000</u>
	110.000

Готовина			
0)	5.000	5)	20.000
1)	95.000	6)	15.000
3)	70.000	7)	30.000
17)	<u>15.000</u>	8)	30.000
		11)	40.000
		12)	<u>25.000</u>
	185.000		160.000

Капитал

Основни капитал	
0)	<u>210.000</u>
	210.000

Задржана добит	
0)	<u>90.000</u>
	90.000

Добит текуће године	
18)	<u>54.900</u>
	54.900

Обавезе

Краткочрнци кредити	
7)	<u>27.000</u>
0)	<u>20.000</u>
	20.000

Добављачи	
6)	<u>15.000</u>
0)	95.000
2)	<u>10.000</u>
	105.000

Обавезе за порезе			
5)	20.000	0)	<u>20.000</u>
	20.000		20.000

Обавезе за дивиденде			
11)	<u>40.000</u>	0)	<u>40.000</u>
	40.000		40.000

Дугорочни кредити			
		3)	<u>70.000</u>
			70.000

Обавезе за плате			
12)	<u>25.000</u>	9)	<u>40.000</u>
	25.000		40.000

Порез на добит			
		18)	<u>6.100</u>
			6.100

Расходи

Трошкови ел. енергије			
2)	<u>10.000</u>	18)	<u>10.000</u>
	10.000		10.000

Трошкови материјала			
3)	<u>30.000</u>	18)	<u>30.000</u>
	30.000		30.000

Трошкови камата			
7)	<u>3.000</u>	18)	<u>3.000</u>
	3.000		3.000

Трошкови бруто плата			
9)	<u>40.000</u>	18)	<u>40.000</u>
	40.000		40.000

Трошкови амортизације			
10)	<u>6.000</u>	18)	<u>6.000</u>
	6.000		6.000

Приходи

Приходи од продаје			
18)	<u>140.000</u>	15)	<u>140.000</u>
	140.000		140.000

Повећање вриједности залиха ¹			
18)	<u>10.000</u>	16)	<u>10.000</u>
	10.000		10.000

(утврђивање ефекта промјене вриједности залиха 5 бодова)

Обрачун готових производа по цијени коштања:

Почетно стање (80 комада)	80.000
Завршена производња (60 комада)	+60.000
Продаја (50 комада)	-50.000
Крајње стање (90 комада):	90.000

Ефекат промјене (крајње-почетно)	+10.000
----------------------------------	---------

Коментар у вези евидентирања промјена:

- Промјену под редним бројем 7 је могуће евидентирати и путем рачуна обавеза за камате па би у том случају конто обавеза за камате имао једнак дуговни и потражни промет у износу од 3.000 КМ, тј. почетни и крајњи салди би били нула.
- Промјене под редним бројем 13 и 14 није потребно евидентирати у финансијском књиговодству јер се примјењује метода укупних трошкова, што подразумјева коришћење класе 9.

¹ Повећање вриједности залиха је могуће исказати и у оквиру расхода у зависности од тога да ли су кандидати рјешавали задатак у смислу примјене контног оквира који се примјењује у Републици Српској или у Федерацији Босне и Херцеговине

- Промјена под редним број 16 се евидентира у погонском рачуноводству, а у финансијском рачуноводству се евидентира ефекат промјене вриједности залиха властитих учинака.

(утврђивање финансијског резултата 5 бодова)

Обрачун финансијског резултата:

Приходи:	150.000
Расходи:	89.000
Бруто резултат	61.000
Порез на добит 10%	6.100
Нето финансијски резултат	54.900

(сачињавање извјештаја о токовима готивине)

На основу евидентираних промјена је могуће направити сљедећи преглед стања рачуна стања:

Рб.	Назив	Почетно стање	Крајње стање	Промјена	Активност
I	АКТИВА				
1	Опрема и ИВ опреме	150.000	144.000	-6.000	ИА
2	Дугорочна улагања у ХОВ	70.000	100.000	30.000	ИА
3	Залихе материјала	40.000	10.000	-30.000	ПА
4	Залихе готових производа	80.000	90.000	10.000	ПА
5	Потраживања	130.000	160.000	30.000	ПА, ИА
6	Готовина	5.000	25.000	20.000	
	Укупно актива:	475.000	529.000	54.000	
II	ПАСИВА				
1	Основни капитал	210.000	210.000		
2	Задржана добит	90.000	90.000		
3	Добит текуће године		54.900	54.900	
4	Краткорочни кредити	20.000	-7.000	-27.000	ФА
5	Добављачи	95.000	90.000	-5.000	ПА
6	Обавезе за порезе	20.000	0	-20.000	ПА
7	Обавезе за порез на добит	0	6.100	6.100	ПА
8	Обавезе за дивиденде	40.000	0	-40.000	ФА
9	Дугорочни кредити	0	70.000	70.000	ФА
10	Обавезе за плате	0	15.000	15.000	ПА
	Укупно пасива:	475.000	529.000	54.000	

На основу претходних података је потребно саставити извјештај о токовима готивине по индиректној методи на сљедећи начин:

Рб.	Опис	Приливи и одливи	Нето новчани ток
I	ПОСЛОВНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Бруто резултат:	61.000	
2.	Амортизација	+6.000	
3.	Повећање вриједности залиха учинака	-10.000	
4.	Смањење залиха материјала и	+30.000	

	готових производа		
5.	Повећање потраживања	-75.000	
6.	Смањење обавеза према добављачима	-5.000	
7.	Повећање обавеза за плате	+15.000	
8.	Смањење обавеза за порезе	-20.000	
	Нето новчани ток из ПА		2.000
II	ИНВЕСТИЦИОНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Приливи из ИА	45.000	
1.1	Наплата продате опреме	45.000	
2.	Одливи из ИА	30.000	
2.1.	Куповина дугорочних ХОВ	30.000	
	Нето новчани ток из ИА		15.000
III	ФИНАНСИЈСКЕ АКТИВНОСТИ		
1.	Приливи из ФА	70.000	
1.1	Добијање дугорочног кредита	70.000	
2.	Одливи из ФА	67.000	
2.1.	Отплата краткорочног кредита	27.000	
2.2	Исплата дивиденде	40.000	
	Нето новчани ток из ФА		3.000
IV	Нето новчани ток		20.000
	Готовина на почетку периода		5.000
	Готовина на крају периода		25.000

Код потраживања од купаца је потребно укључити ефекат промјене вриједности потраживања у износу од 75.000 КМ јер се 45.000 КМ наплаћених потраживања односи на наплату продате опреме из претходног обрачунског периода.

Задатак број 2

Предузеће «РХ» је за раздобље од 1.И. до 31.ХИИ. 2017. године у билансу успјеха (извјештају о свеобухватној добити) исказало сљедеће приходе и расходе:

Приходи од продаје робе	500.000
Позитивне курсне разлике	1.000
Добици од продаје сталних материјалних средстава	10.000
Наплаћена отписана потраживања	8.000
Добици од продаје средстава намијењених продаји	2.000
Набавна вриједност продате робе	400.000
Материјални трошкови	10.000
Трошкови плата и осталих примања запослених	50.000
Трошкови услуга	4.000
Амортизација	7.000
Нематеријални трошкови	5.000
Расходи камата	5.000
Губици од продаје и расходања сталних средстава	4.000
Расходи по основи исправка вриједности потраживања	6.000
Губици од продаје средстава намијењених продаји	5.000
Добици по основи ревалоризације некретнина, постројења и опреме	30.000
Губици од промјене фер вриједности финансијске имовине „расположиве за продају“	15.000

Порез на добит се обрачунава по стопи од 10%.

У билансу стања (извјештају о финансијском положају) на дан 31.ХИИ.2017. презентоване су сљедеће вриједности имовине, капитала и обавеза:

<u>АКТИВА:</u>		<u>ПАСИВА:</u>	
Некретнине, постројења и опрема	215.000	Уписани капитал	150.000
Дугорочни финансијски пласмани	35.000	Ревалоризацијске резерве	30.000
Залихе	60.000	Нереализирани губици	(15.000)
Дани предујмови за залихе	15.000	Нераспоређена добит	75.000
Краткорочна потраживања	50.000	Дугорочне обвезе	60.000
Новчана средства	25.000	Краткорочне обвезе	100.000
Укупна актива	400.000	Укупна пасива	400.000

Од Вас се тражи сљедеће да:

а) На темељу наведених података, израчунате:

- ✓ пословне расходе
- ✓ добит / губитак од пословних активности,
- ✓ добит / губитак од финансијских активности,
- ✓ добит / губитак од осталих активности
- ✓ добит / губитак од непрекинутог пословања прије пореза
- ✓ добит / губитак од прекинутог пословања прије пореза
- ✓ нето добит / губитак раздобља
- ✓ осталу свеобухватну добит / губитак прије пореза
- ✓ нето осталу свеобухватну добит / губитак

- ✓ укупни резултат (укупну нето свеобухватну добит / губитак) раздобља
- б) Израчунате следеће финансијске показатеље:
- ✓ коефицијент текуће ликвидности (текући однос)
 - ✓ коефицијент задужености
 - ✓ коефицијент обрта потраживања
 - ✓ поврат на активу (РОА)
 - ✓ однос радног (обртног) капитала и имовине

ИЗРАДА:

а)

20 бодова (10 x 2 бода)

1) Пословни расходи	476.000 КМ	(400.000 + 10.000 + 50.000 + 4.000 + 7.000 + 5.000)
2) Добит од пословних активности	24.000 КМ	(500.000 – 476.000)
3) Губитак од финансијских активности	4.000 КМ	(1.000 – 5.000)
4) Добитак по основи осталих прихода и расхода	8.000 КМ	(10.000 + 8.000 – 4.000 – 6.000)
5) Добит од непрекинутог пословања прије пореза	28.000 КМ	(24.000 – 4.000 + 8.000)
6) Губитак од прекинутог пословања прије пореза	3.000 КМ	(2.000 – 5.000)
7) Нето добит раздобља	22.500 КМ	28.000 – 3.000 = 25.000 – 2.500 (10%) = 22.500
8) Остала свеобухватна добит прије пореза	15.000 КМ	(30.000 – 15.000)
9) Нето остала свеобухватна добит	13.500 КМ	15.000 – 1.500 (10%) = 13.500
10) Укупна нето свеобухватна добит раздобља	36.000 КМ	(22.500 + 13.500)

б)

10 бодова (5 x 2 бода)

$$\text{Коефицијент текуће ликвидности (текући однос)} = \frac{\text{Текућа актива}}{\text{Текуће обвезе}} = \frac{150.000}{100.000} = 1,5$$

$$\text{Коефицијент (ступањ) задужености} = \frac{\text{Укупне обвезе}}{\text{Укупна имовина (актива)}} = \frac{160.000}{400.000} = 0,4$$

$$\text{Коефицијент обрта потраживања} = \frac{\text{Приход од продаје}}{\text{Потраживања}} = \frac{500.000}{50.000} = 10$$

$$\text{РОА} = \frac{\text{Нето добит раздобља}}{\text{Пословна актива}} = \frac{22.500}{400.000} = 5,625\%$$

Однос радног капитала и имовине	=	Текућа актива – Текућа пасива	150.000 – 100.000 = 50.000
		Актива	400.000
			= <u>0,125 или 12,5%</u>